

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA'LIM,
FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

**SAMARQAND DAVLAT UNIVERSITETINING
KATTAQO'G'ON FILIALI**

"TASDIQLAYMAN"

Direktor

Sh.R.Urakov

2024-yil

BOSHLANG'ICH TA'LIMDA TARBIYA FAN DASTURI

Bilim sohasi:	100000 – Ta'lim
Ta'lim sohasi:	110000- Ta'lim
Ta'lim yo'nalishi:	60110500– Boshlang'ich ta'lim

Kattaqo'rg'on- 2024

Fan/modul kodlari BTar106	O'quv yili 2023-2024	Semestr 1	ECTS - Kreditlar 1-semestr 5
Fan/modul turi Majburiy	Ta'lim tili O'zbek	Haftadagi dars soatlari 4	
Fanning nomi	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)	Jami yaklama (soat)
1. Boshlang'ich ta'limda tarbiya fan dasturi	60	90	150

1. Fanning mazmuni

Fanni o'qitishdan maqsad – Tarbiya fani o'qituvchilarining ta'lim tarbiya jarayonining samaradorligini oshirish uchun zarur bo'ladigan kasbiy bilim, ko'nikma va malakalarni mustazam yangilash, mustaqil amaliy faoliyatni qo'llash, ularning kasbiy kompetentligini rivojlantirishdan iborat.

Fanning asosiy vazifalari – Tarbiya fanini o'qitishda ilg'or ta'lim-tarbiya texnologiyalari va xorijiy tajribalarni o'rganish;

- tarbiya fani o'qituvchilarini texnik va kreativ fikrlash, intellektual qobiliyatlarini rivojlantirish;
- o'quv jarayoni fan va ishlab chiqarish bilan samarali integratsiyasini ta'minlashga qaratilgan faoliyatni tashkil etish;

II. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari)

Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:

1-mavzu: Tarbiya ijtimoiy-tarixiy zarurat sifatida. Tarbiya fanining maqsad va vazifalari. Asosiy kategoriyalari. Tarbiya fanining boshqa fanlar bilan aloqasi.

Tarbiya fanining ilmiy-tadqiqot metoddari.

2-mavzu: Milliy tarbiya konsepsiyasi. Ta'lim to'g'risida "gi qonun. Ta'lim to'g'risidagi qonunning mohiyati va mazmuni. Konsepsiya tushunchasining mazmuni. Milliy tarbiya konsepsiyasi. Tarbiya konsepsiyasining tarbiyaviy jarayondagi ahamiyati. Boshlang'ich sinf o'quvchilarining dars va darsdan tashqari tarbiyaviy faoliyatini rejalashtirish o'ziga xos qoidalarga ega bo'lgan.

3. Tarbiya darslarida sinfdan tashqari ishlarni. Tashkil etish metodikasi. Boshlang'ich sinf o'quvchilarining dars va darsdan tashqari tarbiyaviy faoliyatini rejalashtirish o'ziga xos qoidalarga ega bo'lgan.

4-mavzu: Milliy urf-odat, qadriyat va an'analar. Tarbiya asosl. Tarbiya darslarida milliy qadriyatlar, urf-odat va marosimlarni o'rganish, milliy qadriyatlarining shaxs kamolotiga ta'siri.

5-mavzu: Tarbiya darslarida o'quvchining o'z ustida ishlash imkoniyatini tashkil etish. O'z-o'zini tarbiyalash o'z faoliyatini tahlil qilishdan va o'z shaxsini

takomilllashtirishdan boshlanadi. O'qituvchi o'z ustida ishlashi, o'z-o'zini tarbiyalashda uslublardan foydalanishi.

6-mavzu: Ta'lim-tarbiya jarayonida oila, mahalla va ta'lim muassasasi integratsiyasi. Tarbiyaviy ishlarni amalga oshirishda "Oila, mahalla va ta'lim muassasasi hamkorligi". Konsepsiyasining ahamiyati. Ta'lim muassasasi faoliyatida oila va oila hamkorligi masalalari.

7-mavzu: Tarbiya jarayonining samaradorligini oshirishda ilg'or xorijiy tajribalar. Jahon tarbiya konsepsiyalari. Jahonning rivojlangan mamlakatlari tarixi, maqsadi, uzluksiz ma'naviy tarbiyaning tugan o'rni. Yaponiyada fuqaroni tarbiyalash

– "axloqiy tarbiya" tizimi "xarakterni shakllantirishga yo'naltirilgan ta'lim". "davlat uchun maqbul axloqiy sifatlarni tarbiyalashga qaratilgan faoliyat". "fuqarolik axloqi asoslarini tarbiyalash" tizimi. Xitoyda Konfutsiylik axloqining besh asosiy ustuni.

8-mavzu: Boshlang'ich ta'limda tarbiya jarayonining mazmuni va mohiyati.

"Tarbiya" tushunchasining mohiyati. Boshlang'ich ta'limda tarbiya nazariyasining tarkibiy qismlari. Boshlang'ich ta'limda tarbiya jarayonining o'ziga xos xususiyatlari. Tarbiya maqsadining jamiyat ijtimoiy ehtiyoji asosida belgilanishi. Komil inson, malakali mutaxassisni tarbiyalash – bosh ijtimoiy maqsad. Tarbiya qonuniyalari va tamoyillari.

9-mavzu: Tarbiyaning umumiy metodlari, shakllari va vositalari.

Tarbiya shakllari (turrlari) haqida tushuncha. Tarbiyaning umumiy metodlari va vositalari. Boshlang'ich sinflarda tarbiya metodlari, vositalari tasnifi va ularni tanlab olish shartlari.

10-mavzu: Boshlang'ich sinf o'quvchilarida muvaffaqiyatga erishishga intilish motivi shaxsning ustivor xususiyati sifatida. (1-4 tarbiya darsi)

Bolaning o'z xulq va faoliyatini ongli nazorat qilishni kuchaytirish va o'z-o'zini baholashga qo'yayotgan talablar. O'z qobiliyatlarini bilishga va mehnatsevarlikka o'rgatish. Ijtimoiy motivlarning paydo bo'lishi. O'z xalqining va boshqa xalqlarning an'analari, qadriyatlariga qiziqishning namoyon bo'lishi.

11-mavzu: Boshlang'ich sinf o'quvchilarida ijtimoiy kompetensiyalarni shakllantirish. (1-4 tarbiya darsi). O'quvchilarni o'rganish, kuzatish va ta'sir ko'rsatish. O'quvchilarda ijtimoiy kompetensiyalarni shakllantirish. Tarbiya jarayonida diagnostika va korreksion faoliyat mazmuni. Pedagogik diagnostika metodlari.

12-mavzu: Boshlang'ich sinf o'quvchilarida ijobiy fazilatlarini shakllantirish mexanizmi. (1-4 tarbiya darsi). Shaxsda ma'naviy-axloqiy fazilatlarni shakllantirishning pedagogik-psixologik xususiyatlari. Yaratma sadoqat, tadbirkorlik, irodalilik, makluraviy immunitet, mehnat-qo'libatilik, mas'uliyatlik, tolerantlik, huquqiy madaniyat, innovatsion fikrlash kabi fazilatlarni shakllantirish mazmuni. Innovation tarbiya texnologiyalarining o'quvchilarning axloqiy sifati va fazilatlarini shakllantirishda foydalanish.

13-mavzu: Tarbiya darslarida o'quvchini o'z ustida ishlash jarayoni. (1-4 tarbiya darsi). O'quvchida ijtimoiy faollik ko'nikmalarini shakllantirishning pedagogik-psixologik xususiyatlari. O'quvchilarda jismoniy va intellektual imkoniyatlarni

rivojlanishi va kreativ sifatlarni namoyon qilishning mazmuni. Vazna oldidagi harq, haraj va maqoriy atalmi anglash.

14-sinif: Boshlang'ich sinflarda "Tartib" darslarini innovatsion yondashuv asosida tashkil etish innovatsion ta'lim muhitiida tartib darslarini tashkil etishning pedagogik-psixologik shart-sharoitlari, metodika Timni yo'lga qo'yish. Tartib dars atmi innovatsion yondashuv asosida tashkil etish. Tartib aviy

teknologiya tartibi va ularning mazmuni.
15-sinif: Boshlang'ich sinflarda "Tartib" darslarini tashkil etishda tartib aviy treninglar, Trening tashkilotasi. Tartib atalmi dillarning aklavqiy fazilatlarni shakllantirishda tartib aviy treninglarining atalmi atmi. Boshlang'ich sinflarda tartib aviy treninglar . ularning mazmuni va mohiyati.

III. Amaliy mashg'ulotlar bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar

Amaliy mashg'ulotlar bo'yicha quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

1. Tartib aviy fanining maqsad va vazifalari. Asosiy kategoriyalari

2. Milliy tartib aviy konsepsiyasi. Tartib aviy konsepsiyasining tartib aviy

javobidagi atalmi atmi.

3. Boshlang'ich sinf o'quvchilarining dars va darsdan tashqari tartib aviy faoliyatini rejalashtirish o'ziga xos xususiyatlari.

4. Tartib aviy darslarida milliy qadriyatlar, urf-odat va marosimlarni o'rganish, milliy qadriyatlarini g'harus karmolotiga ta'siri.

5. O'quvchilari o'z ustida ishlashi, o'z-o'zini tartib alash uslublari.

6. Oila, mahalla va ta'lim muassasasi hamkorligi" Konsepsiyasining

atalmi atmi. Ta'lim muassasasi faoliyatida oila va oila hamkorligi masalalari.

7. Jakeraning rivojlangan mamlakatlari tarixi, maqsadi, uzluksiz ma'naviy tartib aviy turgan o'rni.

8. Boshlang'ich ta'limda tartib aviy nazariyasining tartib aviy qismlari. Boshlang'ich ta'limda tartib aviy jarayonining o'ziga xos xususiyatlari.

9. Tartib aviy shakllari (turlari) haqida tushuncha. Tartib aviy umumiy metodlari va vositalari.

10. Bolaning o'z xulq va faoliyatini ongli nazorat qilishini kuchaytirish va o'z-o'zini beholashga qo'yayotgan talablar.

11. Tartib aviy jarayonida diagnostika va korreksion faoliyat mazmuni. Pedagogik diagnostika metodlari.

12. Shaxsda ma'naviy-axloqiy fazilatlarni shakllantirishning pedagogik-psixologik xususiyatlari.

13. O'quvchilarda jismoniy va intellektual imkoniyatlarni rivojlantirish va kreativ sifatlarni namoyon qilishning mazmuni.

14. Tartib aviy darslarini innovatsion yondashuv asosida tashkil etish

15. Boshlang'ich sinflarda tartib aviy trening turlari, ularning mazmuni va mohiyati.

IV. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar

Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular:

1. Tartib aviy fanining maqsad va vazifalari. Asosiy kategoriyalari

2. Milliy tartib aviy konsepsiyasi. Tartib aviy konsepsiyasining tartib aviy

javobidagi atalmi atmi.

3. Boshlang'ich sinf o'quvchilarining dars va darsdan tashqari tartib aviy faoliyatini rejalashtirish o'ziga xos xususiyatlari.

4. Tartib aviy darslarida milliy qadriyatlar, urf-odat va marosimlarni o'rganish, milliy qadriyatlarini g'harus karmolotiga ta'siri.

5. O'quvchilari o'z ustida ishlashi, o'z-o'zini tartib alash uslublari.

6. Oila, mahalla va ta'lim muassasasi hamkorligi" Konsepsiyasining

atalmi atmi. Ta'lim muassasasi faoliyatida oila va oila hamkorligi masalalari.

7. Jakeraning rivojlangan mamlakatlari tarixi, maqsadi, uzluksiz ma'naviy tartib aviy turgan o'rni.

8. Boshlang'ich ta'limda tartib aviy nazariyasining tartib aviy qismlari. Boshlang'ich ta'limda tartib aviy jarayonining o'ziga xos xususiyatlari.

9. Tartib aviy shakllari (turlari) haqida tushuncha. Tartib aviy umumiy metodlari va vositalari.

10. Bolaning o'z xulq va faoliyatini ongli nazorat qilishini kuchaytirish va o'z-o'zini beholashga qo'yayotgan talablar.

11. Tartib aviy jarayonida diagnostika va korreksion faoliyat mazmuni. Pedagogik diagnostika metodlari.

12. Shaxsda ma'naviy-axloqiy fazilatlarni shakllantirishning pedagogik-psixologik xususiyatlari.

13. O'quvchilarda jismoniy va intellektual imkoniyatlarni rivojlantirish va kreativ sifatlarni namoyon qilishning mazmuni.

14. Tartib aviy darslarini innovatsion yondashuv asosida tashkil etish

15. Boshlang'ich sinflarda tartib aviy trening turlari, ularning mazmuni va mohiyati.

16. Umumiy o'rta ta'lim maktablarida «Tartib aviy» fanini o'qitish buquqi

17. Boshlang'ich ta'limda yaratilgan imkoniyatlar va olibdagi munosabatlarni o'rganish metodikasi

18. Boshlang'ich ta'limda tartib-intizom va ham jihatlikni shakllantirish

19. Boshlang'ich sinf oquvchilarini doshona munasabatlarga tartib alash

20. O'quvchilarni muvaffaqiyat-qat'iyat va mehnatga tartib alash

21. Boshlang'ich sinf oquvchilarida kiribxonlik madaniyatini shakllantirish

22. Kishilik maktab yoshidagi o'quvchilarni odob-axloqqa tartib alash

23. Bola tartib aviy oila, maktab va mahalla hamkorligi

24. Kishilik maktab yoshidagi o'quvchilarni tejankorlikka o'rganish metodikasi

25. O'quvchilarni bo'sh vaqtlardan umumiy foydalanishga o'rganish usullari

26. Fan metod birlashmalari ishini samarali tashkil etish, mustaqil malaka oshirish va bilim olishning tashkiloti, uslubiy asos atmi.

27. Tartib aviy fanini o'qitish jarayonida multimediy va texnologiyalardan foydalanish:

28. Tartib aviy fanidan davlat ta'lim standarti

29. 1-sinflar uchun tartib aviy fanidan o'quv standarti

30. 2-sinflar uchun tartib aviy fani darsliklarining tahlili

31. 3-sinflar uchun tartib aviy fani darsliklarining tahlili

32. 4-sinflar uchun tartib aviy fani darsliklarining tahlili

33. Mamlakatning umumiy ta'lim muassasalarida tartib aviy fanini o'qitishning o'ziga xos xususiyatlari

34. "XXI asr ko'nikmalari" tushunchasi va ularning maktabda tarbiya darslarida shakllanishi
35. Tarbiya darslarida raqamli, axborot va media savodxonlik ko'nikmalarini shakllantirish
36. Tarbiya darslarida moslashuvchanlik, tashabbuskorlik va mahsuldorlik ko'nikmalarini shakllantirish
37. Tarbiya darslarida yangi pedagogik texnologiyalar
38. Tarbiya darslarida ta'lim jarayonini tashkil etishda shaxsga yo'naltirilgan ta'lim
39. Tarbiya darslarida faol va interfaol o'qish uslublaridan samarali foydalanish
40. Tarbiya fanidan baholash bo'yicha ilg'or xorijiy tajribalar
41. Tarbiya fanidan baholash topshiriqlarini tuzish mezonlari va o'quvchilar bilimini baholashda muvofiq tamoyillardan foydalanish
42. Tarbiya fanidan o'quvchilarining bilimlari sifatini nazorat qilishning reyting tizimi
43. O'quvchilarni tarbiya darslarida o'zini-o'zi baholash imkoniyati
44. Tarbiya ta'limiga oid sinflar kesimida yaratilgan o'quv adabiyotlar va ulardan dars jarayonida foydalanish metodikasi
45. Tarbiya fani bo'yicha oxirgi yillarda yaratilgan ilmiy adabiyotlar va ulardan dars jarayonida foydalanish.

V. Ta'lim natijalari / Kasbiy kompetensiyalar

Talaba bilishi kerak:

- Fanni o'zlashtirish natijasida talaba:
- tarbiya fani ijtimoiy zarurat sifatini, tarbiya fanini o'rganishning qonuniyatlari, jaxon tarbiya konsepsiyalarini namunalari, tarbiya jarayonini samaradorligini oshirishda ilg'or xorijiy tajribalar haqida to'g'ri bilimga ega bulishi;
- umumiy Urta ta'lim muassasalari O'quvchilarida ijtimoiy kompetensiyalarini shakllantirishda ta'lim texnologiyalaridan foydalanishning o'ziga xos xususiyatlarini, tarbiya jarayonida ijtimoiy pedagogik diagnostikaning o'ziga xosliklarini ko'nikma xosil qilishi;

4. VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari:

1. ma'ruzalar;
- interfaol keys-stadilar;
- seminarlar (mantiqiy fikrlash, tezkor savol-javoblari);
- guruhlarda ishlash;
- taqdimotlarni qilish;

5. VII. Kreditlarni olish uchun talablar:

Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushoxada yuritish va joriy, oralik nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha yozma ishni topshirish.

Asosiy adabiyotlar:

1. Mavlonova R.A., Vohidov N.X., Raxmankulova N.X., Pedagogika nazariyasi va tarixi. Fan va texnologiyalar nashriyoti. Toshkent 2010 yil.
2. Xoshimov K., S.Ochil. O'zbek pedagogikasi antologiyasi. O'quv qo'llanma. I-jild. - T.: O'qituvchi 1999.
3. Qur'onov M. Milliy tarbiya. Toshkent. Ma'naviyat. 2007
4. B. Abdullayeva va bosh. Pedagogika nazariyasi va tarixi. Toshkent 2022

Qo'shimcha adabiyotlar:

1. Mirziyoyev Sh.M. Tanqidiy tahlil, qat'iy tartib-intizom va shaxsiy javobgarlik – har bir rahbar faoliyatining kundalik qoidasi bo'lishi kerak. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2016 yil yakunlari va 2017 yil istiqbollariga bag'ishlangan majlisidagi O'zbekiston Respublikasi Prezidenti nutqi. // Xalq so'zi gazetasi, 2017.16 yanvar, №11
2. Mirziyoyev Sh.M. Buyuk kelajagimizni mard va oliyjanob xalqimiz bilan birga quramiz. "O'zbekiston", 2017.
3. O'zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo'yicha harakatlar strategiyasi. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining farmoni. O'zbekiston

Respublikasi qonun hujjatlari to'plami, 2017yil, 6-son, 70-modd.

4. Mirziyoyev Sh.M. Qonun ustuvorligi – inson manfaatlarini ta'minlash taraqqiyoti va xalq farovonligining garovi. "O'zbekiston", 2017.

5. Abduqodirov A.A., Astanova F.A., Abduqodirova F.A. "Case-study" ushbi: Nazariya, amaliyot va tajriba.-T.: «Taffakur qanoti», 2012-yil.

6. Asadov Yu., Turdiyev N., Akbarova S., Temirov D., Babadjanov S. «O'quvchilarda kompetensiyalarning shakllanganligini tashxislash va korreksiyalash metodikalar».-T.: «Q.Niyoziy nomidagi O'zbekiston Pedagogika fanlari tadqiqot instituti», 2016-yil.

7. Ishmuxamedov R.J., Yuldashev M. Ta'lim va tarbiyada innovatsion pedagogik texnologiyalar.- T.: «Nihol» nashriyoti, 2013, 2016 -yil.

8. Husanxo'jayev I. Navoiy ta'lim-tarbiya haqida.-T.: O'rta va Oliy maktab. 1963 y.

9. Rahimov S.R. Abu Ali Ibn Sinoning ta'lim-tarbiya haqida.T.: "O'qituvchi", 1967.

10. Jonmatova O. Yusuf Xos Hojibning ta'lim – tarbiya to'g'risida. T.: "O'qituvchi", 1980.

11. M.Imonova Oilada bolarning ma'naviy-axloqiy tarbiyasi.T.:1999.

12. Imomnazarov M. Milliy ma'naviyatimiz nazariyasiga chizgilar. Mas'ul muharrir: N.Komilov.-T: «Sharq», 1998.

Axborot manbaalari:

1. [www. tdpu. uz](http://www.tdpu.uz)

2. www. pedagog. uz

3. Ijtimoiy axborot ta'lim portali: www.ziyounet.uz.

4. <https://www.lex.uz> – O'zbekiston Respublikasi Qonun hujjatlari ma'lumotlari Milliy bazasi.

5. <http://www.rtm.uz> - Respublika ta'lim markazi sayti.

7. Samarqand davlat universiteti Kattaqo'rg'on filiali kengashining 2024-yil -sentabrdagi -son bayonnomasi bilan ma'qullangan.

8. Fan/modul uchun mas'ullar:

Z.Nazarova– SamDUKF, "Maktabgacha ta'lim va pedagogika" kafedrası o'qituvchisi, pedagogika bo'yicha falsafa fanlari doktori

9. Taqrizchilar: SamDU Kattaqurg'on filiali Yoshlar masalalari

va ma'naviy-ma'rifiy ishlar bo'yicha direktor

o'rinbosari p.f.d., dotsent Sh.N.Mustafayev

Sh.Z.Taylanova O'zbekiston Finlandiya pedagogika instituti p.f.d., dots